

"לְבַנְיָנָה שֶׁל תּוֹרָה"

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי רה"י הרב ברוך וידר שליט"א

וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר

יחודו של ר"ח סיון

"בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם בַּיּוֹם הַזֶּה
בָּאוּ מִדְּבַר סִינַי"¹.

רש"י² מפרש שיום זה ראש חדש היה.

וממשיך רש"י:

"לא היה צריך לכתוב אלא 'ביום
ההוא', מהו 'ביום הזה'? שיהיו
דברי תורה חדשים עליך כאילו
היום ניתנו".

דברי רש"י אלו אינם דרשה בעלמא, אלא
מהווים יסוד גדול שיש בו הוראה
מעשית.

הגמרא במסכת שבת³ מתארת
שבחטא אדם הראשון הטיל הנחש
זוהמה באנושות, רוח טומאה שמלפפת
את האנושות מאז אותו מעשה. אמנם
"ישראל שעמדו על הר סיני פסקה
זוהמתם", כי מתן תורה הוא במוכן
מסוים בריאה מחודשת, בה נבראו
ישראל מחדש ונטהרו מאותה זוהמה.

האלשיך הקדוש⁴ מוסיף בזה ביאור
נפלא. הקדושה חלה כבר מעת שבאו
מדבר סיני בר"ח סיון, ומאותו היום "קנו
זיכוך נמרץ". אם כן תהליך הזיכוך

והפסקת זוהמת החטא הקדמוני, אינו
תוצאה של מעמד הר סיני, אלא החל
כבר מר"ח סיון בו חנו נגד ההר.

ע"פ זה כתב בספר עבודת ישראל⁵:

"שצריך כל אדם מר"ח סיון ועד
חג השבועות לקרוא בעסק
התורה, ולהמשיך לו הקדושה
שמתגלה ביום הזה".

קדושת הזמנים בכל דור

הרב חרל"פ בספרו מי מרום⁶,
כותב דברים מופלאים בעניין המועדים.
הוא דן האם המאורע ההיסטורי הוא
שפעל על הזמן, או שמצד סגולת הזמן
נפעל המאורע. כגון: האם מתן תורה היה
בו' סיון מפני שזהו הזמן המוכן לזה, או
שו' סיון נתקדש ע"י מתן תורה.

הנפקא מינה הגדולה היא לעניין השנים
הבאות. אם המאורע הוא שגרם
לייחודיות הזמן, הרי שבשנים הבאות
האור איננו חוזר ומאיר, וזה נותר מאורע
היסטורי. "אבל אם סגולת הזמן
גרמה למועד הרי שבכל שנה
כשמגיע הזמן ההוא עלולים בו
בזמן לזכות ממש לאותו המאורע
שהיה אז".

¹ שמות י"ט, א

² ע"פ גמ' שבת פו:

³ קמו.

⁴ שמות י"ט א-ב

⁵ שבועות, ד"ה ביום הזה

⁶ חלק טו מאמר לד

"עלינו להתעמק באיכות הסגולה של הימים למען נדע איך להתוות מעמדנו ולהכין עצמנו אליה".

ומוסיף עוד דבר נורא:

"כשם שיש לשמוח על יקרת הימים, כך יש לדאוג הרבה אם לא שמים לב".

אם האדם אינו שם ליבו להזדכך לקבלת התורה ולקליטת אור הקדושה, אלא עובר את הימים הללו בשוויון נפש גמור, מי יודע לאיזה הפסד יכולים להגיע ח"ו.

"כי על כן צריך למהר ולעורר חיזוק ואימוץ הקדושה בכל האפשר וטוב לו".

בימים אלו אנו עוברים תהליך נפשי גדול שבידינו לחזק אותו או חס וחלילה להינזק ממנו. רבש"ע נותן לנו בימים הללו מתנה גדולה, וצריך לקחת ממנה, ולא חלילה לעבור עליה בשוויון נפש, או גרוע מכך בזלזול.

כאמור, בא' בסיון באו ישראל למדבר סיני, למחרתו חל יום המיוחס, ואחריו באים שלושת ימי ההגבלה.

בספר "בניין עולם"⁹ המלקט דברים על לימוד תורה, מובא בשם ספר קדמון:

"שישתדל אדם בפרישות קדושה בשלשת ימי ההגבלה, ויתבודד הרבה, שתהא אימת שמים עליו".

דברים אלו מובנים על יסוד מה שהקדמנו. ביום הזה באו מדבר סיני ומתחילים ימים מופלאים בהם עמדו

זהו עומק דבריו הידועים של הרמח"ל שכל אור שהאיר בזמן מן הזמנים, כגון ביציאת מצרים או במתן תורה, "בשוב תקופת הזמן ההוא יאיר עלינו אור מעין האור הראשון ותחודש תולדת התיקון ההוא במי שקבלו"⁷. כלומר שאותו התיקון, אותה המעלה, אותה ההשפעה שהייתה בהר סיני בזמן מתן תורה, מופיעה שוב בכל שנה ביום הזה.

מסקנתו של הרב חרל"פ היא שהזמן הוא הגורם, "האי יומא דקא גרים"⁸, ובעקבות היום נפעל המאורע. אם כן היום הוא שגרם שתינתן התורה בו' סיון, ולכן כותבת לנו התורה "ביום הזה באו מדבר סיני", כדי להדגיש לנו שבימים אלו שלקראת יום מתן תורה, אנו עומדים לקראת "הגדולה הזאת", כלשונו שם.

משמעות הדברים היא, שבכל א' סיון, גם השנה, שוב אנו עומדים למרגלות הר סיני. אף אם מבחינה גיאוגרפית אנחנו רחוקים משם, מבחינה רוחנית קיימת בישראל אותה הסגולה וההארה שהאירה באותו יום. ביום הזה באו מדבר סיני.

ואם כך, מיום זה מתחיל אותו תהליך של זיכוך וטהרה א-להית בנפשות עמ"י כפי שהיה בימים ההם בזמן הזה, כפי שמבאר האלשיך הקדוש.

קבלת השפע – ע"פ ההכנה

בסיום דבריו כותב הרב חרל"פ:

⁷ דרך ה' חלק ד סוף פרק ז
⁸ פסחים סח:

⁹ פרק טז, אות ה

אל הקודש. זו עבודה אישית וכל אחד צריך לשאול את עצמו עד כמה הוא מסוגל. אם הוא רואה שלא יהא מסוגל לעמוד בזה, יקבל על עצמו החלטות קלות יותר כגון הנהגה מיוחדת ברבע השעה הראשונה של הסדר.

בעניין זה שמעתי מאחד המיוחדים שבדור בענייני עבודה, הרב שלמה וולבה זצ"ל, שאדם הרוצה לעבוד את ה', נכון שיתחיל את יומו בשעה או בחצי שעה שבה אינו מדבר אלא בלימוד תורה, בפרט אצל בני ישיבה שבלאו הכי עושים זאת. זוהי משימה שאינה כ"כ קשה אלא בעיקר שאלה של החלטה. ואדם ידע נאמנה בלא שום ספק, שאורות גדולים של קדושה יופיעו בנפשו ע"י עצם ההחלטה.

"הרב" זצ"ל מסביר באורות התשובה¹⁰ שעצם ההחלטה, גם אם לא יצליח ליישם את החלטתו, פועלת הרבה מאד בנשמה שלו. ואם גם יצליח ליישם את ההחלטה, (ובע"ה הוא יצליח, כי בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכים אותו), ודאי יזכה לאורות גדולים, לטהרה, ולסילוק הזוהמה שמלפפת אותו.

כמובן שזו רק דוגמה קטנה, אבל העיקר האמיתי הוא שכל אחד יחשוב באימוץ הנפש והמחשבה, יגדיר לעצמו שהוא לא נותן לימים החשובים הללו לעבור לידו, ויתעורר ויחליט איזו הנהגה של חיזוק הוא לוקח לעצמו.

¹⁰ פרק ז פסקה ו: "צריכים להעמיק מאד באמונת התשובה, ולהיות בטוח שבהרהור תשובה לבד ג"כ מתקנים הרבה את עצמו ואת העולם. ומוכרח הדבר שאחר כל הרהור תשובה יהיה יותר שמח ומרוצה בנפשו ממה שהיה בתחילה. וקל וחומר כשכבר בא הרהור לידי הסכמה של תשובה".

ישראל לפני הר סיני מבחינה רוחנית. כמו שלימדנו הרב חרל"פ, כוח סגולתם של ימים אלו טמון בהם עוד מאז בריאת העולם, הם שגרמו לישראל לבוא לפני הר סיני, והם שגרמו וגורמים גם כיום שתפסק זוהמתם, ואף אנו הולכים ונטהרים.

אופן ההכנה בישיבה

ביום זה מתחילים אף אנו בתהליך ההכנה. עוברים אנו את אותם הימים בהם עם ישראל התכונן לקראת מתן תורה, לקראת הופעת ה' על הר סיני, ובהמשך גם את חג השבועות, חג מתן תורה, בו יאיר בישיבה אור מתן תורה.

האורות המיוחדים, הטהרה והשגת הקדושה מתחילים כבר היום, אבל הופעתם תלויה בהכנה שלנו. אפשר בקלות לבזבז את הימים הללו, אבל מי שיש לו עניינים ולב, ינצל את הימים הללו ולא יפסיד את השפע המיוחד המתגלה בהם.

כדאי לנו מאוד להתבונן בדברים אלו, וכל אחד יתרגם את הרעיון האצילי הזה להגברת לימוד התורה בין בכמות ובין באיכות, כפי כוחותיו או אף מעט יותר מכוחותיו.

ככלל הנהגה הרצויה בבית המדרש היא שלא לדבר בפלאפון בכל השנה. אם חלילה יש משהו דחוף עד מאוד – יצא מחוץ לביהמ"ד. אך בימים אלו לאחר שאדם התבונן ובחן את יכולתו, יוכל אדם להחליט שהוא סוגר את הפלאפון בזמן הסדר, משום שהוא רוצה להתנתק מן החוץ ולהתחבר יותר

בשנים עברו היה מקובל בבית מדרשנו לקבל תענית דיבור בימים אלו. כיום לא ברור שניתן אפילו לומר זאת, אך מי שיכול לעשות כן בסדרים, אשריו ואשרי חלקו. אם ירגיש שאינו מסוגל, ישתדל לקבל על עצמו דבר המותאם ליכולתו. בע"ה נשיג כולנו טהרה ומכוח זה נעמוד יחד למרגלות הר סיני, ונענה שוב "נעשה ונשמע", ונשפיע מכאן אור גדול לכל בית ישראל.

